

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 141/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť P. H., K., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 25 P 73/2007 z 19. marca 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 CoP 149/2008-94 z 28. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2009 doručená sťažnosť P. H., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 25 P 73/2007 z 19. marca 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k 7 CoP 149/2008-94 z 28. novembra 2008.

Zo sťažnosti vyplynulo, že rozsudkom okresného súdu z 19. marca 2008 bol zmenený rozsudok bývalého Mestského súdu v Košiciach sp. zn. 23 C 1262/91 z 15. apríla 1992 tak, že sťažovateľovi bolo zvýšené výživné na maloletú dcéru V. z 500 Sk na 2 500 Sk mesačne od 2. apríla 2007. Súčasne od 1. apríla 2005 do 1. apríla 2007 mu bolo zvýšené výživné na sumu 30 % z výšky životného minima na jedno nezaopatrené dieťa. Návrh matky na zvýšenie výživného na obdobie od 1. apríla 2004 do 31. marca 2005 bol zamietnutý. Dlh za obdobie od 1. apríla 2005 do 31. marca 2008 vo výške 39 741 Sk bol povolený sťažovateľovi splácať v splátkach mesačne po 1 000 Sk popri bežnom výžinom, počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku.

Na odvolanie sťažovateľa krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zvýšení výživného sťažovateľovi na maloletú dcéru na 2 500 Sk mesačne do budúcnosti, návrh na zvýšenie výživného za obdobie od 1. apríla 2004 do 1. apríla 2007 zamietol a súčasne zmenil rozsudok vo výroku o dlžnom výživnom tak, že dlžné výživné za obdobie od 2. apríla 2007 do 31. marca 2008 v sume 24 000 Sk povolil sťažovateľovi splácať spolu s bežným výživným po 1 000 Sk mesačne od právoplatnosti rozsudku pod následkom straty výhody splátok.

Sťažovateľ namietal, že rozsudok okresného súdu a krajského súdu bol zdôvodnený nepresvedčivo, a to v celom rozsahu, že napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj okresného súdu je nezrozumiteľný a nepresvedčivý a v nedostatočnej miere odôvodnený, najmä v časti určenia zvýšeného výživného. Toto zvýšenie bolo určené v rozpore so zákonom o rodine, a preto napadnuté rozsudky sú arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže nebolo zrejmé, aký základ na určenie výšky výživného súdy vzali do úvahy, čo sa prejavilo aj v odôvodnení rozsudku. Za tých okolností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. novembra 2008 č. k. 7CoP/149/2008-94 ako aj rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 19.3.2008, č. k. 25P/73/2007 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Košice II.

Krajský súd v Košiciach je povinný vyplatiť P. H. trovy právneho zastúpenia 245,71 Eúr, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. D. S., K.

Okresný súd Košice II je povinný vyplatiť P. H. trovy právneho zastúpenia 245,71 Eúr, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. D. S., K.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva a slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 25 P 73/2007 z 19. marca 2008 boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna.

Na ochranu sťažovateľom označených práv proti namietanému rozsudku okresného súdu mal sťažovateľ účinný prostriedok nápravy – odvolanie, ktorý aj využil, a o jeho odvolaní rozhodoval krajský súd. Odvolanie ako riadny opravný prostriedok je účinným opravným prostriedkom ochrany sťažovateľom namietaného porušenia základných práv, ktorý je prístupný v systéme všeobecného súdnictva.

Ak sťažovateľ využil riadny opravný právny prostriedok na ochranu svojich práv, potom nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v právnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecného súdu.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcej z čl. 127 ods. 1 ústavy a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k okresnému súdu odmietol sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci.

2. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva rozsudkom krajského súdu č. k. 7 CoP 149/2008-94 z 28. novembra 2008.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takého práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani

preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z toho postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu najmä vyplýva:

„Výrok o zvýšení výživného od 1. 4. 2005 do 1. 4. 2007 na sumu 30 % výšky životného minima odvolací súd v zmysle ust. § 220 O. s. p. zmenil tak, že v tejto časti návrh matky zamietol.

Odvolací súd v tejto súvislosti rozhodol aj o dlžnom výživnom, ktoré zmenil a za obdobie od 2. 4. 2007 do 31. 3. 2008 vo výške 24.000,- Sk povolil otcovi splácať spolu s bežným výživným po 1.000,- Sk mesačne počnúc od právoplatnosti tohto výroku pod následkom straty výhody splátok.

Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa v časti zvýšenia výživného počnúc dňom 2. 4. 2007 zo sumy 500,- na 2.500,- Sk a v časti zamietnutia návrhu na zvýšenie výživného za obdobie od 1. 4. 2004 do 31. 3. 2005. Zvýšenie výživného za obdobie od 1. 4. 2005 do 1. 4. 2007 odvolací súd považuje za nedôvodné a to v zmysle ust. § 77 ods. 1 veta tretia Zákona o rodiny, kedy výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov spätne odo dňa začatia konania ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Odvolací súd mal za to, že v danom prípade matka nepreukázala žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa za uvedené obdobie, a preto bolo možné zvýšiť výživné zo strany otca na maloletú len počnúc dňom podania návrhu, t. j. 2. 4. 2007 do budúca. Vychádzajúc z tohto ustanovenia Zákona o rodine a z dokazovania vykonaného

súdom prvého stupňa, odvolací súd v tejto časti rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh matky zamietol aj za obdobie od 1. 4. 2004 do 31. 3. 2005.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým a právnym záverom a hodnotením krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových a právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonom všeobecného súdu, ktorý je „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny záver krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný a ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. To sa však v danom prípade pri rozhodovaní krajského súdu nestalo. Okresný súd dôsledne zdôvodnil svoje rozhodnutie, čo bolo dostatočným podkladom pre rozhodnutie krajského súdu vo veci, ktorý z neho vychádzal. Ústavný súd síce nepreskúmal osobitne rozhodnutie okresného súdu, ale bral ho do úvahy vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu, pretože celé konanie posudzoval ako celok. Z toho pohľadu nie je rozhodnutie krajského súdu arbitrárne a svojvoľné a je zřejmé, z čoho krajský súd vychádzal a akými úvahami sa riadil. Za týchto okolností bolo preto treba aj túto časť sťažnosti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2009